

Eestimaa Põllumajanduse ja Tööstuse
Aktsiaselts „ESTAKLAND“

TRAKTORID

JA

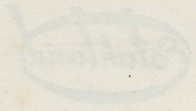
MOOTORID

III. OSA

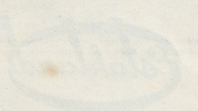
»Fordson« = Traktor

»Herkules« petrooleum=mootorid

»Skandia« naftamootorid

Eestimaa Põllumajanduse ja Tööstuse
Arikselts "ESTAKLAND"

TRAKTORID JA MOTORID

Eestimaa Trükikoja A.-S. (end. J. Gressel), Tallinn

III. osa

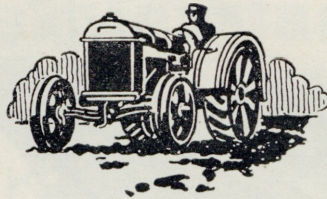
«Fordson»-traktor

«Benzol»-petrooleum-mootorid

«Skandia» naftamootorid

Fordson

traktor

Universaalmasin

igale põllumajapidamisele.

HOBUNE või MOOTOR?

Seda küsimust kaaluvad põllupidajad ja majandusteadlased juba aastaid. Teie, kui põllumees, vaatate sellele küsimusele eramajapidamise seisukohast. Teie tahate oma majapidamisest kõrgemat tulu saada, sest põllumajapidamine on äri, mis Teile elu ülespidamist annab ja äri peab olema tasuv. Siin on esijoonel **tasuvus**, mida annab **Fordson-traktori** tarvitamine põllumajapidamises.

Kulude vähendamine.

Oma saadustele ei saa Teie kõrgemat müügihinda peale suruda, kuid **Fordson-traktori** kasutamisel saate kasu tõsta ja valmistamiskulusi maha suruda. See on õige tee suurema tulu saavutamiseks.

Aja kokkuhoid.

Põllumehena saate oma ülespidamist põllult ja seepärast on tähtis, et Teie oma põllud kõige paremini, ajakohaselt ja õigel ajal ülesse harite. Siin tuleb kõige pealt nähtavale see kasu, mida **Fordson-traktori** kasutamine Teile võib tuua. Fordsoniga võite igat tundi, mis ilmastik lubab kiiremini, odavamini ja paremini ära kasutada, kui hobustega ning Teie olete kaitstud ilmastiku tujude tagajärgede eest.

Mitmekesisus.

Pole olemas tööd põllumajapidamises, mida mitte ei saa **Fordson-traktoriga** ära teha. Ta töötab isegi niisugusel halval maapinnal, kus hobusega võimata töötada, näiteks — soomadel. Kui põllul tööd pole teha, siis võib ta kodus veskide, pumpade, hekslimasinade, kreissaagide j. n. e. ümberajamiseks töötada.

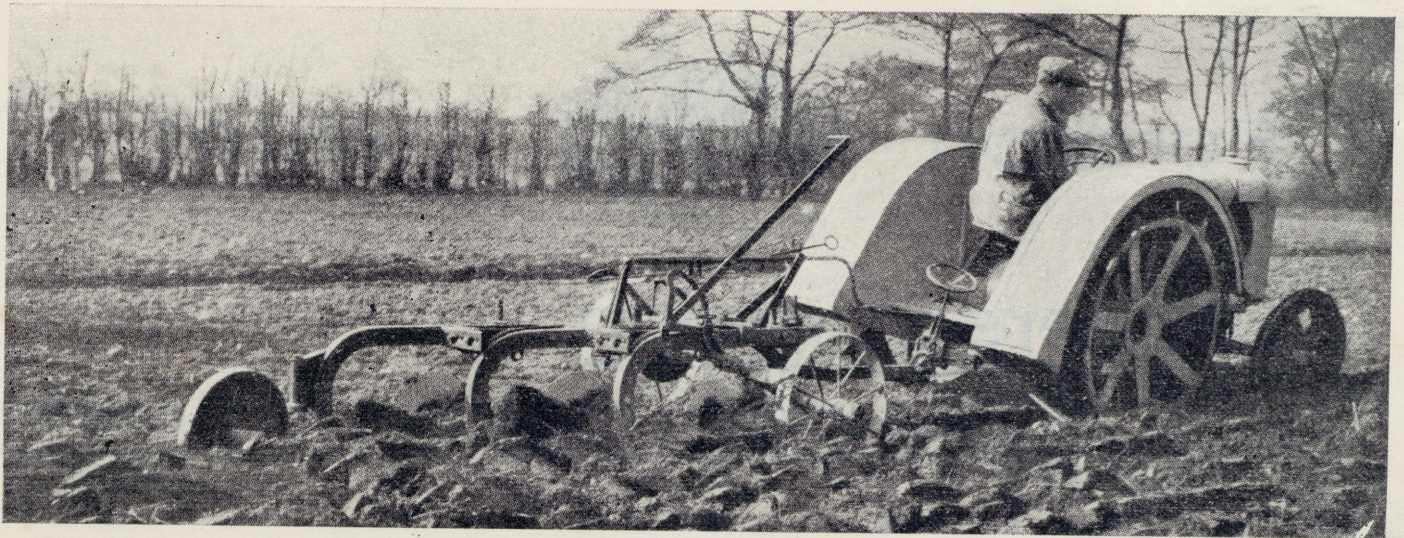
FORDSON on majandusliselt tasuvam, kui hobune.

Tema tegevuskulud on väiksed, sest ta käib petrooleumiga või Eesti traktoribensiiniga. Tema ehitusviis on lihtne ja tema käsitamine ei nõua erilisi tehnilisi eelteadmisi. Ta on alati tegevusvalmis.

Eestimaa Põllumajanduse ja Tööstuse Aktsiaselts „ESTAKLAND“
TALLINN * TARTU * RAKVERE * PÄRNU

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

656681239

UUS FORDSON veab kergesti 12-tollilist kolmehõlmalist atra.

Uue Fordsoni üksikasju.

MOOTOR: 4 taktiline, 4 silindriline, silindrid ühes blokkis, silindri läbimõõt 4 $\frac{1}{8}$ "", kolvikäik 5". Tööjärjekord 1, 2, 4, 3. 1100 tiiru minutis.

ÕLITUS: pritsimise abil, varustatud õli filtriga. Õliringvool teostub hooratta abil, mis tõstab õli õlitorusse, mille kaudu ta jookseb mootori edeossa, üle õlipanni ja läbi filtri tagasi hooratta juure. Õlimaht 8 liitrit.

SÜÜDE: Kõrgepinge Bosch magneeto ergutusseadisega.

JAHUTUS: Thermosüfoon ja pumba abil mis võimaldab mõjukat jahutust. Vee mahutus 37,85 liitrit.

ÕHUPUHASTAJA: Ujuja tüüpi, mahutusega 15,14 liitrit. Puhastab õhu tolmust ja liivast, mille läbi väheneb silindrite ja kolvide kulumine.

SIDUR: Ketassidur 17 õlis töötava kettaga.

KÄITIS: Selektiivne 3 edasi- ja 1 tagasikäiguga. Õlimaht 11,35 liitrit.

KAAL: Põllutöötraktor ilma juhita, veeta, õlita ja kütteineta kaalub 1361 kg. Käiguvalmis 68 kg. Juhiga 1631 kg.

Tööstustraktor massiivsete kummiratastega, ilma lisarakuseta, kütteineta ja juhita 1475 kg.

MOODUD: Telgede vahe 63", traktori kõrgus 54 $\frac{3}{4}$ ", üldpikkus 102" ja laius 62 $\frac{1}{2}$ ".

RIHMASEIB: Läbimõõt 9 $\frac{1}{2}$ ", laius 6 $\frac{1}{2}$ ". Jookseb sama kiirusega kui mootorgi s. o. 1100 tiiru minutis.

TARVITAB TUNNIS: normaal töö juures petrooleumi 5,5 liitrit, õli 0,25 liitrit.

Tubli majapidamine nõuab tublit peremeest, tublit perenaist ja — Fordsoni.

Tähtis: Fordson traktori juures on maksev tagatis piiramata aja peale.

Fordsoni tagavaraosad on odavad ja igalpool saadaval.

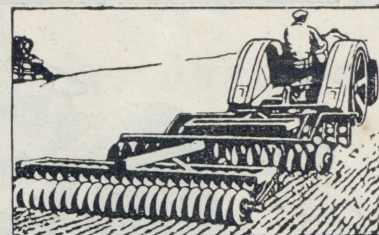
FORDSON igaks aastaajaks.

Hoiab kokku kulu, vaeva ja kallist aega.

KEVADEL,

kui maapind juba nõnda palju tahenenud, et võib algada ettevalmistustega uueks külviks — algab töö **Fordsoniga**. Tema tasandab sügisel küntud maa, veab äket ja rulli niisuguse kiirusega, millele hobune ligi ei saa. Sellele järgneb väetise puistaja ja reaskülvimasin, jällegi **Fordsoni** taga. Teil pole vaja 8—10 tundi päevas

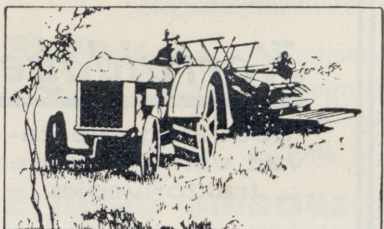

vaevatult jalgsi masina taga kõndida, vaid istute **Fordsonil** ja ei tarvitse ennast väsitada. Teie rõõm tehtud töö üle on suurem ja viljakus mitmekordne, võrreldes hobusega tehtud tööga.

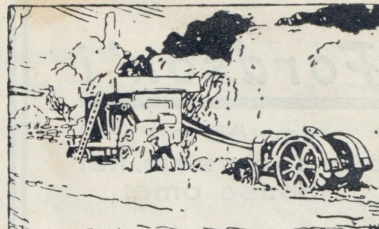
SUVEL,

heina ajal, kus neid väheseid soodsaid päivi tuleb kõige suuremas tööpingutuses ära kasutada, seal näete Teie alles täiel määral **Fordsoni** väsimatust ja kiirust. Vedades laia niidumasinat, või varustatud laia niiduaparaadiga, teeb tema ühe inimesega mitmekordse töö, võrreldes hobuseveoga. Vaevata toob ta teile ka heinasaagi koju.

SÜGISSEL.

Algab viljalõikus. Vilja kiirest koristamisest ripub põllumehe saatus. **Fordson** veab Teie viljaniitjat ja veab ka vilja koju. Kui rehepeks sünnib põllul, siis toob **Fordson** rehepeksumasina põllule või mujale, kus teda vaja ja ajab peksumasinat päevad otsa ringi, ilma et ta järelvalvet nõuaks. Lõigatud põllul põletab päike ja teeb maa kõvaks

kui ta ei saa kohe kooritud. Jälle teeb **Fordson** Teile kuue hobuse töö, koorib kohe peale vilja koristamise ja hoiab seega sügiseseks külviks vajalikku niiskust maapinnas alal. Mõne nädala pärast järgneb sügisene külv, äkke, rulli ja reaskülvimasinaga. Järgnevad sügavkünnid toimetab **Fordson** kõige paremini, isegi halva maatingimuste juures ja seega on sügisesed tööd põllul lõppenud.

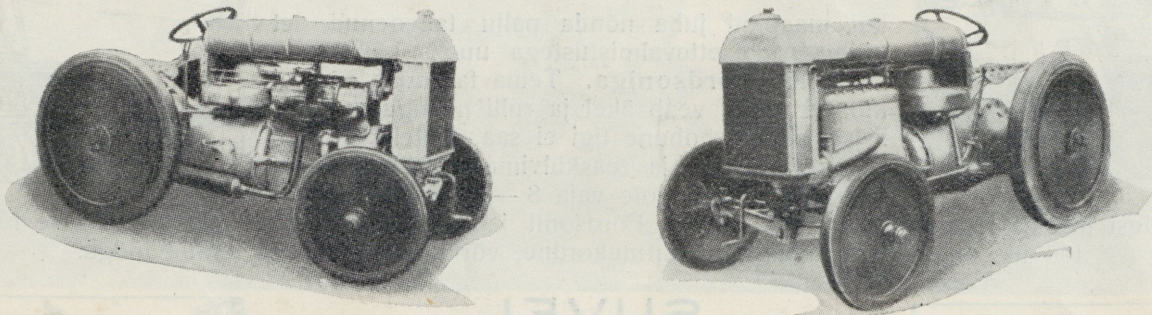
TALVEL,

veab **Fordson** metsast puid ja teeb Teile kodus tarvisminevaid töid — saeb puid, pumpab vett, ajab veskit ja hekslimasinat ringi. On lugematu võimalusi kasutada **Fordsoni** ajamise jõudu majapidamises ettetulevates töödes.

Fordsoni tagavaraosad on odavad ja igalpool saadavad.

Fordson- tööstustraktor

Kummiratastega uuendatud Fordson tööstustraktor erineb põllutöö-traktorist mitmes suhtes ja talle on tehtud järgmised muudatused:

1. **PIDURID.** Pidurid on käsitsi koheldavad, 14" laienevad ja tagateljele mõjuvad. Liistud töötavad põlvelligendite abil ja on täiesti varjatud. Peale selle on sel uuel jõumasinal tavaline käitise pidur, mis hõlpsasti ja usaldusväärselt töötab. Need kaks teine-teisest rippumatu piduriseadist rahuldavad täiesti nüüdisaegsele jõumasinalale asetatud nõuded.
2. **AUTOMAATSelt TÖÖTAV VEOHAAK** on saadaval lisahinnaga tavalise veo-sisseseade asemel. Selle abil võib traktori hõlpsasti, tagurpidu sõites, kinnitada tagavankri või abimasina külge. Vallandumine sünnib õige lihtsalt sel teel, et konks tõmmatakse ära.
3. **VALGUSHEITJA.** Valgustuse jaoks on mootori ette asetatud erilise ehitusega dünamo, mis toimib sama rihma kaudu kui tuulutajagi. Laternad ise asuvad jahutajale kinnitatud kanderaamis.
4. **EDETELG ON VARUSTATUD VEDRUDEGA.** Seetõttu on traktor kaitstud igasuguste halva tee tõttu tekkivate põrutuste eest.
5. **VEDRUTAVATE KUMMIDEGA RATTAD.** Uue traktori ederrattail on 25×3½" ja tagerrattail 40×5" kummirehvid, mille kerge edasijooksvus on tähelepannev. Tagarataste külge võib poltide abil kinnitada raudraskust veojõu suurendamiseks, kui see peaks teinekord tarvis minema. Need kaaluvad igaüks 45 kg ja iga ratta külge võib neid kinnitada 6 tükki. Kõigele lisaks võib kaaluraskust suurendada veel 160 kg võrra ratta kohta suurendusvantiidga, mis kinnitatakse poltidega ja mille suurus on 40×5".

Fordson'i

veotöö on
ökonomsem, kui
hobuse oma.

Korraldage

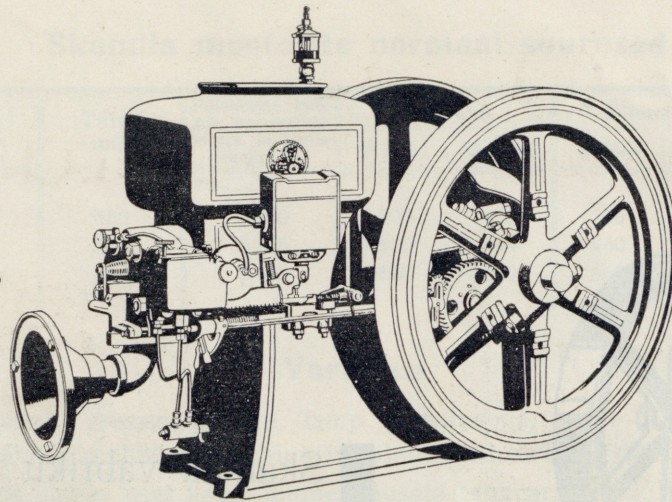
hobustega veeta-
vad vankrid ümber
traktoriveoks.

Fordsoni parandused on odavad!

Petrooleum
mootorid
„HERKULES“

Põllumajanduse
ja tööstuse
otstarbeks

Lamavad, neljataktilised väiksed
== jõumasinad ==
kahe hoorattaga ja jahutusega.

Kasutamisevõimalused: Põllumajapidamises: peksumasinate, pumpade, kreissaagide, heksli-
masinate, kondi veskide j.n.e. käimapanemiseks. **Tööstuses:** puutööstuse ning lukuseppade mitme-
suguste masinate ja meiereides tsentrifuugide käimapanemiseks.

Ehitus: Lamav, neljataktiline mootor. Mõlemad ventiilid sundkäigulise jagamisega. Süütamine „VICO“
kõrgepinge-magneeto ja küünla abil. **Kinnine kurbli-võlli kest.** Tiirude reguleerimiseks on regu-
laator. Mootor on lahutatav kolme peassa: jahutaja, silinder ja alus ühes kütteaine anumaga.
Silinder ja kõik laagrid on vahetatavad.

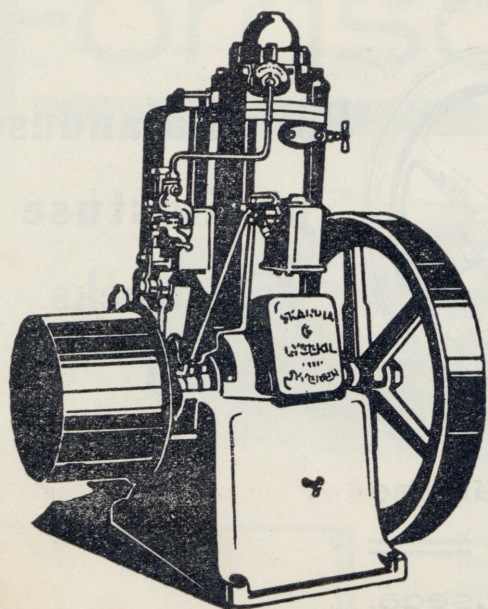
Erilised omadused: Lihtne ehitus, kerge käimahakkamine, julgeolek töötamises, väike küttekulu,
ja kerge kaal.

P e a a n d m e d .

HJ	Tiirud minutis	Silindri Ø mm	Koivi tõus mm	Rihmaratas		Hooratas		Mõõdud			Kaal-netto kg
				Ø mm	laius mm	Ø mm	kaal	laius	pikkus	kõrg.	
6	500	127,5	190	255	152,5	710	75,25	660	1195	915	
8	400	145	230	405	152,5	862,5	103,5	705	1425	1040	
10	360	165	280	455	202,5	965	181,5	717,5	1650	1140	

LISAD: Väljalaske toru, kütteaine anum aluses, rihmaratas, käimalaskmise vânt ja võtmed.

|| Igat mootori võib saada kohalike nõuete kohaselt —
veetavana, või paigalseisvana.

Skandia vabriku hästi tuntud alalised mootorid on leidnud laialist tarvitust tööstuses samuti ka põllumajanduses

Esimesjärgu jõuallikas

mitmesuguseks otstarbeks on

SKANDIA

stationäär-mootor,
nafta küttega

Kolm normaalsuurust: tüüp 41 S (10 HJ, netto-kaal 550 kg), tüüp 61 S (15 HJ, 590 kg) ja tüüp 81 S (20 HJ, 1250 kg). * * * * *

Küttetarvitus on täie koormatuse juures 0,26—0,37 kilogr., tundis HJ pealt. Silmaspidades nende lihtsat ja praktilist ehitusviisi, on hõlbus neid mootoreid käima panna ja käsitada, isegi õppimata inimesel. Nad võivad tundide viisi ilma järelvalveta töötada. Mootorite määrimine sünnib automaatselt.

Skandia mootorite normaal suurused

Tüüp	Silindrite arv	HJ	Tüürud min.	Põletisaine kulu läie koormatuse juures hj. kohta tunnis kg	Hooratas		Rihmasheib		Kaal kg	
					ϕ mm	kaal kg	ϕ mm	laius mm	netto	brutto
41 S	1	10	550	0,270	820	110	340	235	550	750
61 S	1	15	500	0,265	920	134	460	290	925	1200
81 S	1	20	450	0,260	1050	250	460	290	1250	1550

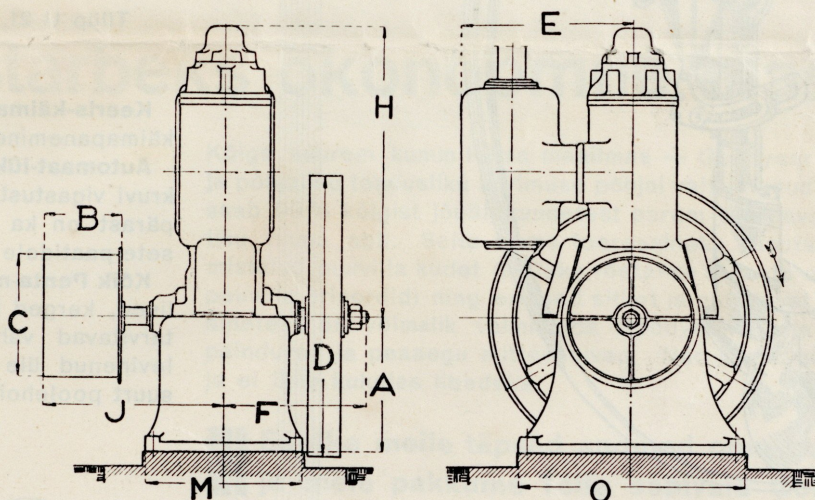
Varustus

Sumbutaja, jahutusveepump, pressmäärimine, lamp varustusega, kolbe poldid, õlikann, tarvilikud võtmed, naftasõel, lehter sõelaga, kuplungi muffid, põletisaine ja jahutusvee torustikudele.

Peale selle käib mootoril juures veel kogu mitmesuguseid tagavara osasid.

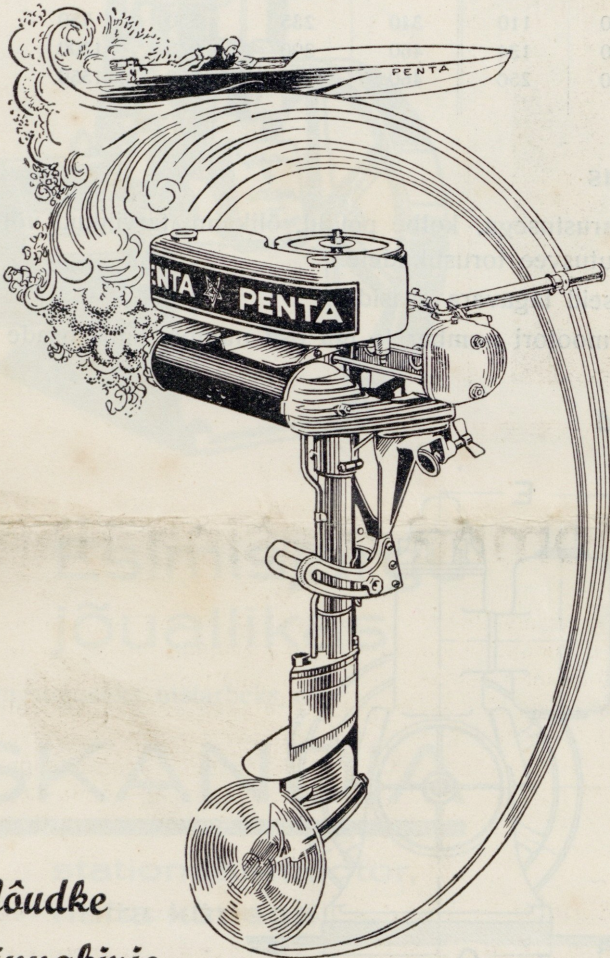
Tagavara osade tellimise juures on tarvilik ülesanda mootori number ja iga osa number, mis osade peal sisselöödud on.

Mõõdud

Tüüp	Mõõdud millimeetrites (ei kohusta)									
	A	B	C	D	E	F	H	J	M	O
41 S	450	235	340	820	405	418	775	556	480	720
61 S	500	290	460	920	627	496	963	688	520	800
81 S	500	290	460	1050	637	510	1100	675	570	838

Ainus asi, mis Teie paadil puudub!

Kiire, praktiline ja usaldatav

PENTA

külgepandav
päramootor!

Tüüp U 21, kahesilindriline, 3-4 HJ

Keeris-käimalaskja, mille abil mootori käimapanemine hõlbus.

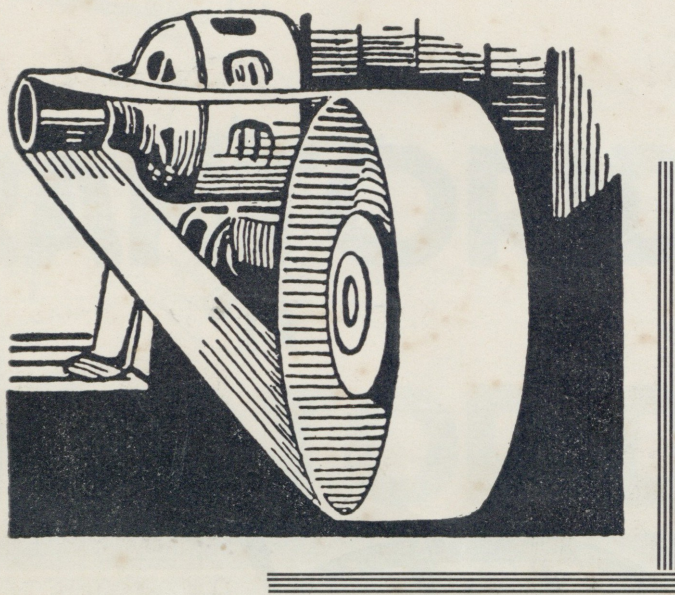
Automaat-lükkamiseade, mis kaitseb kruvi vigastuste eest randumisel. See pärast on ka mootor väga sobiv väiksete paatidele madalas vees sõitmiseks.

Kõik Penta-mootorid on kõrgeväärtuslised, kerged käsitada, vastupidavad ja tarvitavad vähe kütteainet. Nad on levinud üle ilma ja leiavad igalpool suurt poolehoidu.

Nõudke
hinnakirje

*Penta paadimootorite ja
külgepandavate mootorite kohta*

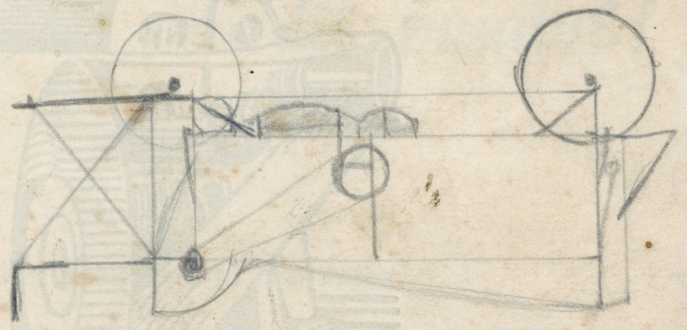
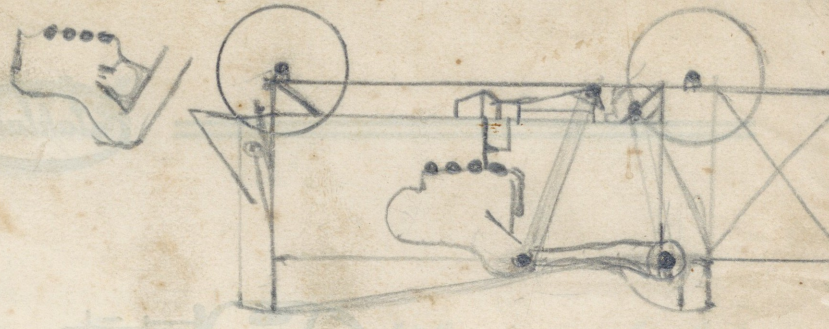
Igaks otstarbeks ökonoomne masina rihm!

Kõige suurem kummitehas maailmas — Goodyear — on mitmeaastalise katja põhjaliku teadusliku uurimuse põhjal valmistanud erilised rihmad, milledega saab 90% kõigist jõuülekannetest parem ja odavamalt edasi anda, kui hariliku rihma abil. Selle rihma tooresaineks kasutatakse selleks eriliselt valmistatud puuvilla kudet (selleks võetakse tehaste oma istandustes kasvatatud puuvilla erisordid) ning eriliselt sitket ja painduvat kummi. Ainult niisugustest ainetest on võimalik valmistada Goodyear rihmasi, mis on nõnda tugevad, painduvad ja peaaegu mittevenivad. Nad haaravad kindlalt rihmaratta ümber ja ei lähe kuludes libedeks.

||| Saate meile täpsed andmed oma transmissioonide kohta ja meie pakkume Teile sobivaid Goodyear kummi-rihme.

GOODYEAR

tähendab kasvavat kokkuhoidu jõu ülekandmisel!!

Estakland

